האשה נקנית פרק ראשון קידושין כז.

נתון ליהושע. רבי יהושע בן חנניא כלאמר בתמ' ערכין (דף יא.): מעשה ברבי יהושע ברבי חנניא שהלך לסייע את ר' יוחנן בן גודגדא בהגפת דלתות אמר לו חזור בך שאתה מן המשוררים ואני מן השוערים אלמא לוי הוה. ספרי (פ' קרח) וכבר נקט ר' יהושע בן חנניא לסייע את רבי יוחנן בן גודגדא אמר ליה חזור לאחוריך אתה מחייב בנפשך שאתה מן המשוררין ואני מן השוערין: **ומקומו מושכר.** ונתן לו רבי יהושע פרוטה בשכר המקום ומאלא מטלטלין נקנין עם הקרקע בכסף והכי מסקנא דהך מילתא בתמ' מעשר שני (פ"ה מ"ט) ונתקבלו שכר זה מזה. ואע"פ שעדיין לא הופרש קריית שם הוא שאסור לשהות לחברים דבר שאינו מתוקן ואפילו אכלו ממנו אין כאן חיוב מיתה משום טבל (א) ומן המותר יפרים מעשרותיו: **נתון לעקיבא בן יוסף.** שנת מעשר עני היתה וד' עקיבא גבאי עניים היה ונספיקה היו שניהם עמו: **צבורים בעינן.** מדקאמר מקומו ולא מקום אחר: **דלא ליטרחינהו.** ולהוליא משם כל זמן שרצו להימיתו שם: **שני שערות הן.** שני דיינין אלוקין בשטר: **וזו כשדה זו.** החזיקו בו לגרכו ונתנו לו את השטר לראיה בעלמא: **חוזר בשטר.** אם אומר אין לוני שנתה לו ראיה בידו. **ע"מ וכו'.** מחזר אף בשדה שהרי לא עשאן שלוחין לזכות אלא עם השטר והרי מחר לו בשטר: **אם קדם.** קודם נתינת הכסף (ב) או קודם שהחזיק: **כופכין שטר למוכר.** שדי מכורה לפלוני ולא אמרינן שטר מוקדם הוא כיון דקנו מייניה מהשתא מ"ג כאביי דאמר (ב"מ דף יג.) עדיו נתמומיו זכין לו: **כיון שהחזיק בו.** ר' חייא בר אבין אמר לה ראיה מן המשנה: **נקנה השטר.** כגון שאמר לו (ג) זה קני קרקע בחזקה והשטר עמה: **אפסר.** קיטש"ר כלומר בית אחיותה וכגון קרקע דמי: **ווו היא כו'.** אלמא שאר נכסים בשטר: **אגב.** שיאמר לו קני קרקע וקני מטלטלין אגבה: **כל הני.** ועמו מאה לאן ולא קתני אגבן ק' לאן: **עד דאמר קני.** הוצרך לומר לאחר זכה בטפח על טפח לפלוני ועמו מאה לאן שכיר אלא אוכל לחזור בי: **מושכר.** היינו מכר והמעשר היה מתנה וש"מ נקנו מטלטלין דמתנה אגב קרקע של מכר: **שדה לאחד ומטלטלין לאחר.** ואמר לנעל השדה קני השדה לעלמך ואגבה יקנו מטלטלין לפלוני: **דיד עייס הוא.** הואיל וגבאי של עניים היה הרי הוא כידו (ד) מאא"כ כאחר: **לא שנו.** דמטלטלין נקנין בחזקה דקרקע אלא שנתן לו דמי כל המטלטלין (ה) והקרקע דכי אחזקיה בקרקע אדעתא למיקני (ו) כוליה אחזקיה אבל לא נתן לו דמי כל המטלטלין לא קנה מטלטלין בחזקה דקרקע אלא כנגד מעותיו: **שטר אין פודין בו הקדשות ומעשר שני.** (ז) בבכורות נפקא לן בפ' יש בכור לנחלה (דף נא.) דכתיב בהו כסף הקדש דכתיב (ח) ונתן הכסף ויקם (ט) ומעשר שני דכתיב (י) ורת הכסף דכר שיש בו לוה (יא) היינו מעבר: **מוליא בכסף ישראל.** גבו אמה: כסף ושטר קוינן עבד עברי בפרקין לפלין לעילו (דף יד.): במה

המקום בחליפין ושמא שכירות אין נקנה בחליפין דאמר התם (ב) (ב"מ דף לט.): קרקע נקנה בכסף בשטר ובחזקה ובחליפין לא קתני: **חוזר בשטר ואינו חוזר בזה.** אלא יחזור בשדה וי"ל דלא ניחא ליה לליפוק שטר עילויה דאיכא קלא בשטר טפי מבעדים (ג) ואלמרו שהוא עני שמוכר הכל ולא ימצא מלוה: במה

ממנו לריך לקרות להם שם ומעשה ברבן גמליאל וחקנים שהיו בחיים בספיגה וכו' וקרימת שם להתם היינו שם בעלים שיכרו הבעלים למי יתנום (א) דהיינו ביעור אבל לא היה מושם לא לקבוע מקום ולא להזכיר סכום שהיה יודע בודאי שלא יאכלו ממנו בני ביתו שבכר שהירים שלא יאכלו כי לא היה מתוקן ולא"ת למה אינו מזכיר תרומה גדולה בההוא מעשה דרבן גמליאל (ב) וי"מ משום דתנה אחת פוטרת את הכרי מה"ת (ג) ושמא הפרישה קודם שיצא מביתו כדי לצאת ידי איסורא דאורייתא ונתנה לכהן ולא נהירא וכי לא היה לו לרבן גמליאל לחוש לאיסורא דרבנן וי"מ דלהכי לא הזכיר תרומה גדולה לפי שאינה מיינת בביעור כדתנן בתמ' בכורים (פ"ב מ"ב) ומייתי לה בפ' הערל (יבמות דף עב.) יש במעשר שני ובבכורים מה שאין כן בתרומה וכו' ומשיג ביעור משמע דתרומה לא מיתייא בביעור אבל קשה דע"כ תרומה גדולה מיינת היא בביעור כדקתני בתמ' דמעשר שני שהבאתי לעיל כילד מצות ביעור תרומה ונותנה לכהן אלמא מיינת היא בביעור ולכל הפחות מדרבנן וגם במשניות (דמעשר שני פ"ה מ"י) מפיק לה מקרא וגם נתמיו לנו (ד) לרבות תרומה ותרומת מעשר ואין להקשות מהיכא דיש במעשר שני ובבכורים מה שאין כן בתרומה דמשמע תרומה אינה מיינת בביעור די"ל דמיירי התם לענין מן העולם כשהגיע זמן הביעור כגון מעשר שני ובכורים שלו אפשר לאוכלם חוץ לירושלים לכך לריך לענין מן העולם כשיגיע זמן הביעור אם לא יביאם לירושלים אבל תרומה שאוכלת בכל מקום אין לריך לענין מן העולם אלא לריך ליתנה לכהן והיינו ביעור שלה מ"מ הדרא קושיא לדוכתה אמאי לא ביער התרומה וי"ל דודאי תרומה הפרים בעודה בשדה דרגילות הוא להפרים בגורן (ה) ואית לן למימר שהפרים בעוד היתה התבואה בגורן מיד אחר המירום (ו) דלאמר התם (יבמות דמעשרות פ"ג) חזקה לגורן שלא מעקר עד שהפרישו ממנה תרומה גדולה וה"נ איתא בירושלמי (ז) דמסכת מעשרות אלא פירות לבורים אסורין משום גזל וחיישין משום תרומה מפוחדים מותרים משום גזל ופטורים מן התרומה גדולה שלי אפשר לגורן שמעקר אא"כ נתרמה תרומה גדולה: **נתון** ליהושע. שהיה לוי כדפירש בקונטרס וקשה איך נתן לו והא קנסינהו עזרא (יבמות דף פו.) וי"ל דסבר לא (ח) קנס לענייס ור' יהושע עני היה כדאמר בברכות (דף סח.) מכותלי ביתך ניכר שפחמי אתה וא"ת למה לא נתן לו גם מעשר עני וי"ל לפי שהיה רולה ליתן להרבה עניים כדאמרינן בעירובין (דף סג.) הנותן מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם אי נמי היה לו לר' יהושע מאתים זוז (ט) לפיכך לא לקח מעשר עני ומ"מ היה יכול ליקח מעשר ראשון בתורת עניות הואיל ולא היה עשיר והיה מתפרנס בדוחק ולמ"ד (יבמות דף פו:) קנסא לכהנים איכא למימר דיהיב ליה כר"ע דאמר מקמי קנסא היה לוי ולא לכהן ובמר קנסא היה אף לכהן: **ומקומו** מושכר לו. בסיפא קתני ומתקבלו שכר זה מזה ומימה למה לא הקנה לו הקנה לו בעינן בה אחריות מה הוא אם יקרה אונס שהקרקע נקנה בכסף ובשטר ובחזקה כך שכירות ואח"כ יבאי אם קנה שאינן צבורים. וכ"כ הרי"ל (ב"מ ס"ג [ממכירה ה"ט]). ופי' מבל דני, מיהא רשטר ומעובדא דר' אליעזר ורב יהודה דהואיל ולא בעינן צבורים שוה סלע ממש קאמר. וק' צאן וק' חביות ממש הוא ולא הוו צבורים בחוכה. אבל מעובדא

מסורת הש"ס

(א) כ"ב עז. קנ: ע"ש. (ב) [כנס"י ודפוס"ר: רבה. וכ"כ בכ"ב שם ומגמל"ל]. (ג) שם קנא. קמז: (ד) [י"שמו"ר ליתא בכתי"ר. ובכ"ב שם שסחוק זה בקרקע]. (ה) [כ"ק יב:]. (ו) שם לט:. (ז) תוספתא דכתובות פ"ב ה"ט. (ח) [לעיל ה ע"א]. (ט) [תוספתא שם]. תוספתא דכ"ב פ"ב ה"ח. (י) [בכ"ר שבכ"ר: ובקודם שהחזיק הלוקח]. (כ) [בכ"ר שבכ"ר: מוכר]. (ל) [כ"ל כיון. (יעבכ"ר)]. (מ) [יהבקרקע מלאה דים למחוק. (בס"ש. ע"ש)]. (נ) [בדפוס"ר: כולה]. (ס) [שם בבכורות לא נפקא לן בכלל מדכתיב בהו כסף וכ"ש נא: בכ"ב ד"ה ולא הקדשות וכו' נפקא לן מקראי בת"כ בפ' ערכין ע"ב עוד שם נא. כתוס' ד"ה אימא ולא הקדשות]. (ע) [ויקרא כז]. (פ) [לעיל ה ע"א]. (צ) [דברים יד]. (ק) [ב"מ מז ע"ב]. (ר) [שבת יז ע"א]. (ש) [דברים כו]. (ת) [ל"ל קנסא. (מהרש"א)]. (א) [ב"ק עט.]. (ב) [וע' תוס' ערכין כט: בד"ה ולא יודענא וכו' ותוס' ב"מ יא: ד"ה מקומו].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומקומו וכו' משום טבל דמן:

לעזי רש"י

קרישטר"ר [קרכישטר"א]. אספר (חלק מהבהמה שבו מרשמים את הבהמה או את הסוס בצווארם).

מוסף רש"י

נתון לו לעקיבא בן יוסף. נבאי היה ולשתה שנה שנת מעשר עני היתה (שם). שני שערות הן. מלקין זה מזה (רשב"ם ב"ב עז.). וכו' בשדה זו לפלוני. אי מקנה לכם בשדה זה שדה זו לגורך פלוני והן קנו לאותו פלוני כמו שנתה להם (שם). חוזר בשטר. מיפוי כח דשטר יכול לחזור כי כל זמן שלא נמסר השטר לאותו פלוני (שם קנ:). ואפילו אמר כתבו ותנו, דכל זמן שלא נא ליד מקבל מתנה יכול זה לעקור שליחותו דאין עושין שטר בכל כרמו של ניתן, דאם יעקר כמו ממתנה בעל פה לא מיתא ליה לתיהרי מתנה בשטר. ואע"ג דאמרינן בחזקת הבתים (שם מ.) קנין בפני שנים ואין צריך לומר בתוני דסתם קנין לכמיה עומד, הני מלי סתמת, דמסתמא ניחא ליה לאקנה שיכתבו שטר לקוחה, אבל סימי דמחי לא כתבינן בכל כרמו (שם שז.). ואיתו חוזר בשדה. אמרי שכבר זכו בקנין לו בחזקה וחכין לו לאחם שלא בפניו (שם קנ:). על מנת שתכתבו לו את השטר. הכי קאמר לא חכה עד שיבא השטר לידו (שם שז.). שלשה שערות הן. שלשה שניות שערות הן ולא נא לאלוק אלא להוסיף (שם קנ:). אם קדם מוכר וכתב לו את השטר. מי שנרוך לאמנות ורולה לאמור מנכסיי לאמיתו ופעמים שהוא מוצא סופר ומותב שטר מכירה כדי שיהא מזומן ליתנו לוקחה כל שעה שיולה למכור (שם שז.). ולכך קדם וכתבתיו וכתו יכול לעשות (שם קנ:). כאותה ששנינו. שמותר לעשות כן אע"ג דמיתוי בשיקרא דאין כאן המוכר ומלאנו לוקח שכתב כשמו ישנן שלקחו מזה המוכר ואי לא חיים לבכי אבן לא מיישינ בכבלי (שם שז.). כיון שהחזיק. זה הלוקח, מבקנא דמילתיה דאמרה הוא ולא מן המכנה (שם). נקנה השטר. שנמכר קודם המכירה ליה הלוקח בכל מקום שהוא, שהרי דעתו של מוכר להקנות השטר לוקחה יקני ליה לשטר אגב קרקע כמין כל מטלטלין הנמכרין עם קרקע שנקנין בחזקת קרקע כאילו עבר משיכה ממטלטלין נעשיהו (שם. וכעי"ז שם קנא.). **והלכתא צבורים לא בעינן.** לא בעינן שיהו שותפין בה הקדשות ומע"ש משא"כ בשטר.

אם כתב לנוכר שטר של מעות פדיון אין הקדש פדוי דבעינן ונתן הכסף ויקם לו (לעיל ה.). המשך בטוף המסכת

דרשב"ג לא מייתי ראיה דההוא צבורין בתוכה היו. קני מי קתני. דקני המטלטלין, וודאי צריך הואיל ואינן בתוכה דהוו מתנה אין יקנה המטלטלין אם לא יאמר לו קנה אותן עם חוקה שתקנה בה קרקע, אבל מכר מטלטלין דקרקע ונתן דמים והוי צבורין בתוכה, קנה כל המטלטלים בכסף שקנה קרקע, שאינו יכול לחזור בו מהמטלטלים הואיל ונתן המעות. שדה במכר. אם היו צבורין בלא אגב אלא שאמר לו קנה המטלטלין במתנה עם הקרקע ואם לא היו צבורין ואמר ליה אגב, דליכא בין צבורין לאין צבורין אלא אגב ונקי. שדה [לאחר]. שאמר לו זכה במטלטלין לפלוני עם אותה חזקה שתוכה בקרקע לצרכך ואם לא היו צבורין שתפס מקבל המתנה אין מציאין אותה מידו. לא שנו. דנכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות אלא שנתן לו דמי כל המטלטלין.

עין משפט נר מצוה

רשז א ב מיי' פ"ו מהל' מכירה הל' טו עז סמג עשין סב טוש"ע חו"מ סי' רמג סעי' ז ז:

רשח ג מיי' פ"ב מהל' מלוה ולוה הל"ח סמג עשין לו טוש"ע חו"מ סי' רלח סעי' ח:

רשט ד מיי' פ"ו מהל' מכירה הל"י סמג עשין פח טוש"ע חו"מ סי' רכ סעי' י:

רצא ה ו מיי' פ"ג מהל' מכירה הל' ח ט סמג עשין סב טוש"ע חו"מ סי' רכ סעי' ל כ:

רצא ז מיי' שם הל"י וש"ע חו"מ שם סעי' ג:

רצב ח מיי' פ"א מהל' מכירה הל"יט סמג שם טוש"ע חו"מ סי' קנב סעי' יב:

מוסף תוספות

א. פירוש שם הבעלים שיקנה אותם ללוי ולכהן. תוס' ב"מ יא. ב ד"ה א בן עזריה שהיה כהן היה עמהם בספינה דקתני סיפא א"ר יהושע עישור שאני עתיד למוד נתון לראב"ע. תוס' הרא"ש. ג. לפי שנישלת באומד ובמחשבה. ריטב"א. ד. דבהאי מעשה דר"ג וזקנים היה כבר התבואה בבית דקאמר בתר הכי מעשרות מהיכן ניטלין מן הבית או מן השדה נשמעינה מן הדא וכו' דר' חנינא בר פפא שמע לה מן הכא עישור אחר שאני עתיד למוד נתון לעקיבא בן יוסף הדא אמרה מן הבית האי דאייתי בירושלמי ראי' ממעשר עני היינו משום דאמרינן בתוספתא אין מעשר עני מתחלק אלא מתוך הבית. תוס' הרא"ש. ה. מצא פירות מחורתין בשדה מכונסין אסורים משום גזל מפוזרים מותרין משום גזל בין כך ובין כך חייבין במעשרות ופטורין מתרומה גדולה שא"א לגורן שתעקר אא"כ נתרמה ת"ג. שם. וכן הוא בירושלמי וברי"ש על המשנה במע"ש. ו. דאינו נוטל במע"ש כדהגן במס' פיאה (פ"ח מ"ח). תוס' כתובות כו. ז. דכל דבר החוזר לבעלים כגון מתנה ע"מ להחזיר א"נ שאלה או שכירות בכולם לא מיקנו בחליפין משום דהוה כמו טובת הנאה דאמרינן (ב"מ יא:) דאינה ממונא לקנות בחליפין ומש"ה הוצרך שיתקבלו מעות זה מזה. תוס' ערכין ל.. ח. אי משום האחריות שבו הא רב הוא דאמר פרק חזקת (ב"ב מא:) המוכר שדהו בעדים נוכה מנכסים משועבדים. רשב"א. ט. דמ"מ ע"י ערים ליכא קלא כולי האי אלא ע"י חקירה ולא זילי נכסי אבל בשטר איכא קלא טפי וזילי ניכסיה. שם.

תוס' ר"י הזקן

ליהושע. בן חנניא ולוי היה. מושכר. ונתן לו פרוטה בשכירות. זכו. החזיקו בזה הקרקע בשביל פלוני וכתבו לו את השטר. מתחברא דשטר עם אחריות צוה להם שיכתבו לו על המתנה. והיינו דקאמר חוזר בשטר שאינו רוצה עתה שתהיה אחריות במתנה. דאי בשאין בה אחריות מה הוא מפסיד אם חוזר בשטר, הואיל ונקנה קרקע שהרי אלו (לא) החזיקו בשבילו. וא"ת שאינו רוצה שתהא ראייתו בידו כמו